

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 85

2017

zeszyt 1

Kwartalnik „Przeгляд Biblioteczny” jest wykazywany na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z liczbą 9 punktów

TREŚĆ

ARTYKUŁY

- MIKOŁAJ OCHMAŃSKI: Czy Wikipedia może być przydatna w nauczaniu historii książki i bibliotek? 5
- JACEK WILLECKI: Aktywność prorozwojowa bibliotek akademickich, związana z działaniami na rzecz nauki i upowszechnianiem nauki, finansowana ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2010-2015 21

Z WARSZTATÓW BADAWCZYCH

- KRZYSZTOF KRUSZKO: Zachowania lekturowe w czasie wolnym współczesnych studentek pedagogiki. 35
- ANNA GAŁECKA, MAŁGORZATA KISIŁOWSKA, JUSTYNA JASIEWICZ: Kompetencje informacyjne uczniów klas I-III w świetle podstawy programowej dla edukacji informacyjnej i informatycznej – eksploracyjne badania jakościowe 58

SPRAWOZDANIA

- „Nowe projekty, cenne inicjatywy i ciekawe przedsięwzięcia bibliotek naukowych”. VIII Konferencja Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich (Wrocław, 2 grudnia 2016) (*Małgorzata Korczyńska-Derkacz*) 75
- „Kultura książki w humanistyce współczesnej”. Konferencja naukowa (Wrocław, 23-24 listopada 2016 r.) (*Kamila Augustyn*) 80
- „Książka dawna i jej właściciele – stan badań, opracowanie, perspektywy”. Konferencja naukowa (Wrocław, 29 września – 1 października 2016 r.) (*Maria Kycler, Bogumiła Warząchowska*) 85

RECENZJE I PRZEGLĄDY PIŚMIENNICTWA

- Książka i biblioteka w procesie komunikacji społecznej*. Pod red. Renaty Aleksandrowicz i Haliny Rusińskiej-Giertych. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT, 2015 (*Jerzy Franke*) 93
- Wienczysław Niemirowski: *Für Führer, Volk Und Reich. Schriftsteller und Literaturpolitik im nationalsozialistischen Deutschland*. Lublin: Wydaw. UMCS, 2015 (*Zdzisław Gębołyś*) 106

Przegląd piśmiennictwa krajowego (<i>Barbara Koryś</i>)	110
Z lektur zagranicznych (<i>Jacek Wojciechowski</i>)	114
Z ŻYCIA SBP.	131
WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW	137

MIKOŁAJ OCHMAŃSKI
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii
Uniwersytet Warszawski
e-mail: m.ochmanski@uw.edu.pl

CZY WIKIPEDIA MOŻE BYĆ PRZYDATNA W NAUCZANIU HISTORII KSIĄŻKI I BIBLIOTEK?

Mikołaj Ochmański – dr, adiunkt w Katedrze Książki i Historii Mediów na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego. Z kierunkiem bibliotekoznawczym na UW związany jest od ponad 30 lat, najpierw jako student, następnie pracownik naukowo-dydaktyczny. Jego zainteresowania badawcze i działalność dydaktyczna koncentrują się wokół zagadnień kultury książki, zarówno w aspekcie historycznym (rozprawa doktorska na temat XVII-wiecznych druków okolicznościowych w Królewcu, zajęcia z zakresu historii książki i bibliotek), jak i współczesnym (m.in. problematyka książki i jej miejsce we współczesnej kulturze cyfrowej). Ponadto jest zaangażowany w społeczny ruch naukowy, pełni funkcję prezesa Zarządu w Oddziale Warszawskim Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego i w ramach prac Stowarzyszenia uczestniczy w organizacji konferencji naukowych poświęconych tematyce bibliologicznej (ostatnia dotyczyła związków między książką a technologiami), w realizacji projektów oraz publikacji książek naukowych.

SŁOWA KLUCZOWE: Bibliologia historyczna. Wikipedia. Historia książki. Historia drukarstwa. Kształcenie bibliotekoznawcze.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Celem artykułu jest przedstawienie Wikipedii jako źródła informacji na temat historii książki polskiej XV i XVI w., przydatności treści w popularyzacji wiedzy na temat historii książki oraz w dydaktyce bibliotekoznawczej. Przeanalizowano wybrane hasła dotyczące historii książki polskiej XV-XVI w., wykazano błędy, nieścisłości, braki, ale też przyjrzano się korektom błędnych treści, dokonanych przez wikipedystów. Zaproponowano sposób wykorzystania Wikipedii z jej błędami i zaletami w nauczaniu historii książki. **Metody badawcze** – Podstawę artykułu stanowią materiały dotyczące historii drukarstwa polskiego XV-XVI w. zaczerpnięte z Wikipedii. Zastosowano metodę analizy i krytyki treści zawartych w Wikipedii. **Wyniki i wnioski** – Wykazano błędy w artykułach Wikipedii i podano w wątpliwość jej wartość informacyjną w odniesieniu do treści na temat historii książki, ukazano zalety, jakie wynikają ze społecznościowego współtworzenia treści internetowej encyklopedii, wskazano możliwości jej wykorzystania w dydaktyce bibliotekoznawczej na przykładzie zajęć dotyczących historii książki i bibliotek.

JACEK WILLECKI
Biblioteka Politechniki Poznańskiej
Oddział Informacji Naukowej
e-mail: jacek.willecki@put.poznan.pl

AKTYWNOŚĆ PROROZWOJOWA BIBLIOTEK AKADEMICKICH ZWIĄZANA Z DZIAŁANAMI NA RZECZ NAUKI I UPOWSZECHNIANIEM NAUKI, FINANSOWANA ZE ŚRODKÓW MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W LATACH 2010-2015

Jacek Willecki, dr inż., pracuje na stanowisku starszego specjalisty do spraw projektów w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Poznańskiej. Zajmuje się koordynowaniem projektów sektora szkolnictwa wyższego, finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym realizowanych przez biblioteki uniwersyteckie. Ostatnia publikacja autora, dotycząca potencjalnych możliwości wsparcia projektów bibliotecznych ze środków krajowych i zagranicznych, to *Developmental projects of university libraries providing access to scientific e-resources financed from national and eu funds* „Puls Uczelni” 2016, nr 10.

SŁOWA KLUCZOWE: Aktywność prorozwojowa bibliotek. Upowszechnianie nauki przez biblioteki. Finansowanie rozwoju bibliotek szkół wyższych. Działalność bibliotek w latach 2010-2015.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – celem artykułu jest określenie obszarów działalności prorozwojowej bibliotek akademickich związanych z zadaniami dotyczącymi nauki i upowszechniania nauki, finansowanymi ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także określenie wysokości środków pozyskanych przez biblioteki szkół wyższych uczelni publicznych i niepublicznych, z uwzględnieniem środków przeznaczonych na rozwój e-zasobów z tego Ministerstwa oraz wskazanie liczby bibliotek otrzymujących wsparcie prorozwojowe na przedmiotową działalność. **Metody badań** – zastosowano metodę analizy i syntezy komunikatów i wykazów ministerialnych zawierających dane dotyczące środków finansowych przyznanych na działalność wspomagającą badania i upowszechniającą naukę. **Wyniki i wnioski** – Przeprowadzone badania wykazały aktywność bibliotek akademickich w piętnastu obszarach ich działalności, pozwoliły na identyfikację struktury otrzymanych środków, a także wskazały typy uczelni publicznych, które cechują się dużą skutecznością w pozyskiwaniu środków na działania dotyczące upowszechniania nauki w latach 2010-2015.

KRZYSZTOF KRUSZKO
Wydział Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
e-mail: kruszko@wp.pl

ZACHOWANIA LEKTUROWE W CZASIE WOLNYM WSPÓŁCZESNYCH STUDENTEK PEDAGOGIKI

Dr Krzysztof Kruszko – st. wykładowca na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Specjalista w zakresie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Ukończył również Podyplomowe Studia Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa w UMCS. W kręgu jego zainteresowań naukowych są m.in.: edukacja przyrodnicza dzieci, edukacja dla bezpieczeństwa, media w edukacji wczesnoszkolnej. Autor monografii: *Pedagogiczne aspekty bezpieczeństwa dzieci w wieku wczesnoszkolnym* (Lublin, 2010), *Nauka domowa dzieci w wieku wczesnoszkolnym* (Siedlce, 2006); autor książek popularnonaukowych adresowanych do dzieci: *Przyroda i pory roku* (Lublin, 2013); *Niesamowity wszechświat* (Lublin, 2012); współredaktor kilku opracowań zwartych związanych z edukacją wczesnoszkolną oraz autor ponad 60 artykułów i rozdziałów w książkach. Członek Senatu UMCS w kadencji 2012-2016. W latach 2005-2014 członek komitetu redakcyjnego ogólnopolskiego czasopisma dla nauczycieli „Życie Szkoły”. W 2011 r. odznaczony w imieniu Prezydenta RP Srebrnym Medalem Zasługi za Długoletnią Służbę. W 2011 r. otrzymał nagrodę II stopnia Marszałka Województwa Mazowieckiego w uznaniu za dotychczasowe osiągnięcia zawodowe.

SŁOWA KLUCZOWE: Czytelnictwo studentek pedagogiki. Zainteresowania czytelnicze. Literatura.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – W prezentowanym opracowaniu podjęto próbę diagnozy aktywności czytelniczej studentek pedagogiki, które finalizują studia licencjackie, nabywając tym samym prawo do wykonywania zawodu nauczyciela klas początkowych oraz edukacji przedszkolnej. **Metody** – W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, która miała na celu określenie ich zachowań lekturowych w czasie wolnym. **Wyniki/wnioski** – Uzyskane wyniki badań pokazują, że intensywność czytelnicza studentek pedagogiki nie jest wysoka, a najbardziej intensywne czytanie miało miejsce w okresie szkoły średniej. Najbardziej liczna grupa badanych (34,4%) czyta w ciągu roku 2-3 książki. Największym zainteresowaniem cieszy się literatura romansowo-obyczajowa. Dominującym źródłem dostępu do czytanych książek przez studentki nie są jednak znajomi, ani księgarnie – jak ma to miejsce w ogólnym trendzie, ale biblioteki publiczne.

ANNA GAŁECKA

Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy
email: gabier@o2.pl

MAŁGORZATA KISIŁOWSKA

Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii, Uniwersytet Warszawski
email: emka@uw.edu.pl

JUSTYNA JASIEWICZ

Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii, Uniwersytet Warszawski
email: justyna.jasiewicz@uw.edu.pl

KOMPETENCJE INFORMACYJNE UCZNIÓW KLAS I-III W ŚWIETLE PODSTAWY PROGRAMOWEJ DLA EDUKACJI INFORMACYJNEJ I INFORMATYCZNEJ – EKSPLORACYJNE BADANIA JAKOŚCIOWE

Anna Gałęcka, mgr, bibliotekarka w Bibliotece Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy.

Małgorzata Kisilowska, dr hab., adiunkt na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zainteresowania badawcze: kultura informacji, procesy informacyjne w kulturze, kompetencje cyfrowe, czytelnictwo. Autorka i współautorka wielu publikacji naukowych, w tym m.in. monografii *Kultura informacji* (Warszawa, 2016), *Jak czytają Polacy?* (Warszawa, 2016). Kierownik dwóch i uczestnik wielu projektów badawczych, członek Rady Programowej Olimpiady Cyfrowej Fundacji Nowoczesna Polska.

Justyna Jasiewicz, dr, adiunkt na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się problemem kompetencji informacyjnych młodzieży, społecznymi konsekwencjami korzystania z Internetu oraz przemianami mediów masowych w perspektywie rozwoju ICT. Autorka publikacji *Kompetencje informacyjne młodzieży* (Warszawa, 2012) oraz licznych artykułów naukowych i popularnonaukowych publikowanych w pracach zbiorowych, „Przeglądzie Bibliotecznym”, „Information-Wissenschaft und Praxis”, „Gazecie Wyborczej”, współautorka pracy *Informacja zdrowotna. Oczekiwania i kompetencje polskich użytkowników* (Warszawa 2013). Członkini licznych zespołów badawczych, ekspertka szeregu organizacji pozarządowych, w tym Fundacji Orange i Fundacji Nowoczesna Polska, w latach 2014-2016 head of research w Centrum Cyfrowym: Projekt: Polska.

SŁOWA KLUCZOWE: Badania jakościowe. Dzieci 6-10 lat. Edukacja wczesnoszkolna. Kompetencje informacyjne.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Artykuł jest prezentacją wyników badań jakościowych przeprowadzonych wśród dzieci w wieku 6-10 lat, których celem było stwierdzenie poziomu ich umiejętności informacyjnych i informatycznych w kontekście zapisów podstawy programowej dla kształcenia w tym zakresie na etapie edukacji wczesnoszkolnej. **Metody** – Badanie przeprowadzono za pomocą wywiadów częściowo ustrukturyzowanych z pytaniami otwartymi, dotyczącymi zachowań informacyjnych i informatycznych dzieci. Na podstawie analizy wyników ustalono poziom ich kompetencji oraz poznano zachowania respondentów w obszarze korzystania z technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK). **Wyniki/wnioski** – Uzyskane dane sugerują potrzebę stałej kontroli treści kształcenia względem umiejętności dzieci oraz stwierdzają potrzebę dalszych badań w tym zakresie.